

ГОЛЯМОТО ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО: БАЛАНСЪТ МЕЖДУ ЛИБЕРАЛИЗМА И ЗАЩИТАТА НА ЗАСТРАХОВАНИТЕ

● Семинар с участието на известния френски застрахователен експерт Жан-Луи Беландо

(Продължение от бр.13)

Основни критерии (откъси)

Надзорният орган поставя изисквания към застрахователите и посредниците относно съдържанието на информацията в момента на представянето ѝ: за продукта, включително свързаните с него рискове, предимства, задължения и разходи; за всеки друг въпрос, свързан с продажбата, включително възможните конфликти на интереси за действителните или евентуалните ползватели.

КОНТРОЛ ВЪРХУ ЗАСТРАХОВАТЕЛНИТЕ ДОКУМЕНТИ

Документите са предназначени за обществено ползване и могат да бъдат договорни или рекламни. Договорен документ е всеки писмен документ, използван за справка или доказателство (когато се стигне до съд - б. а.). Той трябва да бъде върху траен носител, а данните в него - достъпни и разбираеми. Електронните документи се приемат за доказателство при условие, че може да се разбере кое е лицето, от което произлизат. Договорният документ трябва да е издаден и съхраняван при условия, които гарантират целостта му.

Във Франция върху хартиен носител задължително са следните документи: препоръчано писмо за изискване; прекратяване на договор; удостоверение; зелена карта (застраховка на автомобил). По отношение на икономическите аспекти, освен споменатото дотук, лекторът подробно разясни проблема с т. нар.

ГРАНИЦИ НА ВЪЗМОЖНИТЕ ЗАСТРАХОВКИ:

големи рискове с малка вероятност, например природни бедствия (неопределяеми); системни рискове, свързани с всички включени в застраховката рискове, например влияние на климата върху добивите от земеделското стопанство; щети, които не могат да бъдат проверени, например дружество, което се осигурява срещу собствения управленчески риск (риск на акционер - в каква степен лошото управление и неблагоприятната конюнктура са виновни за резултата? Опасност от манипулиране на резултатите по счетоводен път); нежелание да се застрахова човек, който не се счита за изложен на риск (взаимността е нарушена); недостиг на средства от страна на застрахования - здравни осигуровки.

КАКВИ СА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА РАЗШИРЯВАНЕ НА ГРАНИЦИТЕ?

Границите на застраховаемостта се разширяват благодарение на:

1. Развитието на финансовите техники - ценни книжа; финансова презастраховка; международни операции; 2. Развитието на застрахователните техники - изчисление на риска; „изпипване“ на договорите; фонд „Усложнени рискове“; 3. Нарастващата държавна намеса - разпоредби; социални осигуровки (основани на солидарност, а не на взаимност); задължителни застраховки.

В крайна сметка изводът, който се налага и който бе изтъкнат от г-н Беландо, бе, че прекалената намеса на държавата води до скованост и липса на ефикасност.

Лекторът илюстрира с примери от Франция прехода от бюрокрация към защита на потребителя и либерализъм. Министърът на икономиката е упълномощен да организира застрахователното дело. Той определя минимални и максимални тарифи и максималния размер на комисионите за посредниците, налага типови клаузи в договорите, извършва предварителен контрол на договорите и одобрява договорите между предприятията.

Г-н Беландо направи уговорката, че министърът упражнява тази власт умерено и се разпорежда в следните пунктове: максимални тарифи за автомобилни застраховки; максимален размер на комисионите при автомобилни застраховки; клаузи „бонус-малус“ (застраховка според броя на злополуките в предишен период) при автомобилните застраховки; задължителна предварителна виза при всички нови договори.

По отношение на договореностите между застрахователни предприятия водещият принцип е: правилата на Общността по отношение на конкуренцията се отнасят и до застрахователното дело - чл. 85 на Римския договор:

ГЛАВА 1 ПРАВИЛА НА КОНКУРЕНЦИЯТА ПЪРВИ РАЗДЕЛ

Правила, приложими в предприятията

„Несъвместими с този пазар и забранени са всякакви договорености между предприятия, решения за асоцииране на предприятия и други съгласувани действия, които биха могли да окажат влияние на търговията между държави членки и чиято цел е да предотвратят, намалят или преиначат конкуренцията в Общия пазар, а именно:

а) пряко или косвено определяне на покупни или продажни цени или на други условия по сделката...“

Правилата за изключение от тези разпоредби са формулирани през 1992 и 2002 г. Според тях „горните разпоредби не се прилагат към договорите, решенията или действията“ (...) „подобряващи производството или дистрибуцията на продукти, или развиващи техническия и икономическия прогрес, ако потребителите се възползват справедливо от придобивките...“ (Чл. 85 на Римския договор)

Какви други случаи за освобождаване от правилата за конкуренция съществуват?

Освобождават се от правилата за конкуренция договореностите между дружества относно: размера на чистите вноски; типови условия в договора; уреждане на злополуките; покритие на общи рискове; групи; общ регистър на усложнените рискове; приемане и проверка на мерки за сигурност; за последните две точки се разглеждат отделни случаи. Договореностите се приемат само ако са изпълнени точни условия. Тогава се освобождават от предварително заявление в Европейската комисия. Допуска се сътрудничество в качествено и количествено определени граници. Взимат се предвид особеностите на всеки финансов и икономически сектор.

По отношение на някои от финансовите аспекти съществуват следните изисквания:

IAIS Core principle n°6 РВА 6 ЛИЦЕНЗИРАНЕ

Застрахователят трябва да бъде лицензиран преди да започне да работи. Условията за лицензиране са ясни, обективни и публични.

За да защитава интересите на клиентите, законът трябва да може да определи кои застрахователи имат разрешение да извършват дейности по застраховане на своя територия. Лицензът е формално разрешение, позволяващо на застрахователя да извършва застрахователна дейност съгласно националното законодателство в областта на застраховките. Не става дума за одобрение, издадено на генерално национално дружество.

Забрана за неотризираните дружества: анулиране на договорите; наказателни санкции за междинните ръководители.

Ето какви са основните регламенти в тази връзка:

Съгласно закона надзорният орган има широки правомощия да инспектира на място и да събира информация, считана за необходима за изпълняване на задачите му. Надзорният орган, външните контролори или други страни с подходяща компетентност периодично проверят информацията в отчетите, като инспектират на място. Когато информацията се проверява от други страни извън надзорния орган, трябва да се установи комуникация с него; надзорният орган може да извършва проверки на място генерално или за конкретни проблеми; надзорният орган обсъжда бързо със застрахователя устано-

веното от проверката и необходимостта да се вземе поправителна мярка и очаква от него ответно действие; надзорният орган проверява дали застрахователят е взел необходимите мерки; надзорният орган може да удължи проверките на място, за да получи информация от посредниците

ките на място зависи от степента на риск на застрахователите, установена от предишни проверки на място и от предишен надзор от разстояние; друг фактор е относителното значение (място) на застрахователя на пазара.

Г-н Беландо сподели, че съществуват условия за конф-

и дружествата, приели функции от наблюдавания застраховател.

Коментари:

13.5. Проверката на място спомага за оценка на рисковете, на които е подложено дружеството. Генералната проверка на място включва поне следните дейности: оценка на управлението и системата за вътрешен контрол; анализ на естеството на дейностите на застрахователя, например видовете полици; оценка на техническото провеждане на застрахователните дейности или оценка на организацията и управлението на застрахователя, на търговската политика и покритието на презастраховката и сигурността ѝ; анализ на връзките с външни организации, например с посредничеството на безпристрастни страни или спрямо други дружества от същата група; оценка на финансовата стабилност на застрахователя, особено що се отнася до техническите резерви; оценка на спазването на изискванията по отношение на управлението на дружеството.

13.6. Генералната проверка на място на въпросите, свързани с поведението на пазара, включва поне следните дейности: проверка дали предоставяната на потребителите информация е достатъчна и уместна; проверка на подходящия депозит на плащанията; проверка на честотата и естеството на споровете; оценка на спазването на правилата за поведение на пазара и правилата за потребителите.

13.8. Честотата на провер-

ликт между индивидуалната защита на потребителя и колективната сигурност на застрахованите. Застрахованите искат индивидуалните им права да са защитени от здрави финансови дружества. Тази цел съдържа противоречиви елементи и в конкурентна среда европейските правни и потребителски разпоредби се стремят да съчетаят платежоспособността на застрахователя със защитата на застрахования.

Конфликтът между рентабилността на продукта и сигурността на ползвателя е особено изявен при застраховка „Живот“. Лекторът даде следния пример: когато се ограничава гарантираният лихвен процент чрез изисквания за провизии, налагащи съответните вноски, у застрахования настъпва разочарование, защото става жертва на предпазно изискване.

Освен това се забелязва тенденция към намаляване на гарантираните печалби в полза на по-високи възнаграждения за участниците в печалбите, които са произволни, тъй като са свързани с успехи в управлението и равно разпределение.

При едностранно прекратяване на договора от застрахования трябва да се определи горен праг на санкциите при изкупуване: горният праг на санкцията се явява мярка за защита на потребителя, благоприятстваща наличието на спестявания, поверени на застраховател. Това обаче е неблагоприятно за застрахователя, защото води до повишен риск за ликвидността.

Потребителят е затруднен в избора си между растящия брой договори с техните варианти, гъвкавостта им, допълнителните гаранции. Застрахователният договор обвързва компетентен професионалист с недотам компетентни клиенти: договорът трябва да бъде съставен ясно и точно, за да няма никаква двузначност в задълженията на застрахователя. Спорове по договора могат да доведат до повишаване на техническите резерви.

За застрахования е важно застрахователят да бъде платежоспособен, освен ако не се измислят системи за гаранция, които ще му позволят да получи обезщетение в случай на проблеми при застрахователя. Но когато системите се основават на солидарност между застрахователи, добрите ръководители са тези, които поправят грешките на другите, което води до необуздана конкуренция, обобщил г-н Беландо.

СЛАВИМИР ГЕНЧЕВ
Снимки ГЕОРГИ ДЕРМЕНДЖИЕВ